

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

Katowice, 12 maja 2021 r.

dr hab. Marzena Strojek-Filus, prof. UE
Katedra Rachunkowości
Kolegium Finansów
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Recenzja rozprawy doktorskiej

mgr Eweliny Szczygielskiej

pt. „Sprawozdania finansowe i ich powiązania z narzędziami rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej w przedsiębiorstwie produkcyjnym”

przygotowanej w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu

Promotor pracy: prof. dr hab. Wiesława Przybylska-Kapuścińska

1. Podstawa formalna i cel recenzji

Podstawą formalną przygotowania niniejszej recenzji było skierowane do mnie pismo Rektora Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu prof. zw. dr. hab. Józefa Orczyka, informujące o wyznaczeniu mnie na recenzenta rozprawy doktorskiej mgr Eweliny Szczygielskiej pt. „Sprawozdania finansowe i ich powiązania z narzędziami rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej w przedsiębiorstwie produkcyjnym” wraz z Uchwałą Rady Akademickiej Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu w sprawie powołania mnie na recenzenta (Uchwała nr 5/2021 z dnia 22 kwietnia 2021 r.). Przewód doktorski przeprowadzany jest w dziedzinie nauk ekonomicznych

w dyscyplinie finanse (obecnie ekonomia i finanse) na podstawie przepisów dotychczasowych (Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, Dz. U. 2017, poz. 1789 z późn. zm.). Wobec powyższego recenzja została sporządzona w oparciu o ustawowe kryteria dotyczące rozpraw doktorskich, w szczególności odniesienie do kwestii, czy recenzowana rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie problemu oraz czy dowodzi ogólnej wiedzy teoretycznej w danej dyscyplinie naukowej, a także umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej (art. 13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r.). Wobec powyższego głównym celem niniejszej recenzji jest odniesienie się do kryteriów ustawowych w ocenie rozprawy. Recenzja rozprawy doktorskiej sprowadza się do oceny jej podstawowych aspektów, tj.:

- tematu rozprawy, problemu badawczego,
- celu (celów) pracy, pytań badawczych, hipotez,
- struktury i zawartości merytorycznej rozprawy,
- osiągniętych w pracy rezultatów badawczych,
- strony formalnej pracy.

2. Podstawa merytoryczna recenzji

Przedmiotem recenzji jest rozprawa doktorska mgr Eweliny Szczygielskiej pt. „Sprawozdania finansowe i ich powiązania z narzędziami rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej w przedsiębiorstwie produkcyjnym”. Promotorem naukowym rozprawy jest prof. dr hab. Wiesława Przybylska-Kapuścińska.

Praca liczy 305 stron, w tym 65 stron załączników i obejmuje stronę tytułową, spis treści, spis skrótów, wstęp, cztery główne rozdziały, zakończenie, bibliografię, spisy tabel, wykresów, rysunków, schematów oraz załączniki. Na bibliografię składa się 165 pozycji zwartych, 58 artykułów, 16 aktów prawnych i innych regulacji oraz 42 pozycje netografii.

Praca ma charakter teoretyczno-empiryczny.

3. Ocena tematu pracy oraz podjętego problemu badawczego

Punktem wyjścia rozważań podjętych w rozprawie jest stwierdzenie ograniczonej roli informacji finansowych zawartych w sprawozdaniach finansowych w procesie decyzyjnym realizowanym przez menedżerów z punktu widzenia celów finansowych przyjętych w przedsiębiorstwie. Jest to oczywiste biorąc pod uwagę to, że sprawozdania finansowe są kierowane w głównej mierze do odbiorcy zewnętrznego, podlegają ścisłym regulacjom wynikającym z prawa bilansowego i ze swej istoty muszą mieć charakter syntetyczny. Podporządkowane są zasadom rachunkowości i uwzględniają potrzeby informacyjne odbiorców zewnętrznych. Jednak zbiory tych informacji są coraz obszerniejsze i uzasadnione staje się pytanie o możliwości i skalę wykorzystania ich w decyzjach i działaniach podejmowanych przez przedsiębiorstwa poprzez zastosowanie odpowiednich narzędzi zarządczych. Zaprojektowanie dodatkowych raportów o charakterze zarządczym odpowiednio zespolonych ze sprawozdaniem finansowym oraz kontrolą wewnętrzną mogłoby znacząco ułatwić realizację celów finansowych przedsiębiorstwa. Z tego punktu widzenia tytuł rozprawy uważam za ciekawy i aktualny w świetle praktyki gospodarczej.

Tematyka pracy koncentruje się na osi sprawozdanie finansowe – narzędzia rachunkowości zarządczej – kontrola wewnętrzna. Podjęte badania w ogólnym ujęciu mają na celu określenie wzajemnych relacji pomiędzy tymi elementami oraz zaprojektowanie odpowiednich narzędzi zarządczych ze wskazaniem możliwości ich wykorzystania w kontroli wewnętrznej. Z tego względu mają znaczenie aplikacyjne, zwłaszcza, że obejmują również problem powiązania wyniku finansowego (wyników cząstkowych) z faktycznymi działaniami i podejmowanymi decyzjami, a także działaniami eliminującymi ich negatywny wpływ na sytuację finansową przedsiębiorstwa w przyszłości.

Pozytywnie oceniam problem badawczy oraz wskazaną lukę badawczą.

Wobec powyższego wybór tematu oceniam jako zgodny z wymaganiami stawianymi rozprawom doktorskim w świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017, poz. 1789 z późn. zm).

4. Ocena przyjętych celów badawczych oraz sformułowanych pytań badawczych

We wstępie rozprawy zostały wskazane trzy jej cele:

- C1: Badanie powiązań pomiędzy wybranymi elementami sprawozdań finansowych, narzędzi rachunkowości zarządczej i wspierającymi ich działaniem instrumentami kontroli wewnętrznej w przedsiębiorstwie,
- C2: Wykazanie praktycznych zastosowań wybranych narzędzi rachunkowości zarządczej i wynikających z nich instrumentów kontroli wewnętrznej dla realizacji celów finansowych przedsiębiorstwa,
- C3: Analiza wpływu wdrożenia wybranych narzędzi kontroli wewnętrznej i rachunkowości zarządczej w badanym przedsiębiorstwie na wybrane wskaźniki finansowe przedsiębiorstwa w latach 2016-2019.

Sformułowane cele są zgodne z przyjętymi problemami badawczymi. Jednak brakuje w nich (mowa o celu C2) wyraźnego odniesienia do zaproponowanego modelu powiązań narzędzi rachunkowości i kontroli wewnętrznej, co stanowi istotny element badań.

Mam również wątpliwość dotyczącą poprawności celu C3. Celem nie powinna być analiza, a ocena wpływu wdrożenia wybranych narzędzi rachunkowości zarządczej oraz kontroli wewnętrznej na wybrane wskaźniki finansowe przedsiębiorstwa. Wskazana przez Doktorantkę w celu C3 „analiza” jest metodą badawczą, za pomocą której zostanie oceniony ten wpływ. Budzi wątpliwości również zawężenie tej oceny do wybranych wskaźników finansowych. Raczej spodziewałabym się odniesienia do obrazu sytuacji finansowej.

Brakuje mi postawienia głównego celu pracy, który odnosiłby się do tytułu rozprawy. Postawione trzy cele nieco rozpraszają tę treść.

W pracy postawione zostały pytania badawcze, które jasno i przejrzysto wyznaczają kierunki badań:

PB1: Czy w przedsiębiorstwie obok sprawozdawczości finansowej, powinny być zaprojektowane i wdrożone dodatkowe wybrane narzędzia rachunkowości zarządczej oraz instrumenty kontroli wewnętrznej?

PB2: Czy w przedsiębiorstwie można zastosować model powiązań sprawozdanie finansowe – narzędzia rachunkowości zarządczej – kontrola wewnętrzna dla realizacji konkretnych działań i celów przedsiębiorstwa?

PB3: Czy narzędzia rachunkowości zarządczej mogą wspierać cele i działania przedsiębiorstwa bez wdrożenia ich łącznie z narzędziami kontroli wewnętrznej?

PB4: Czy narzędzia rachunkowości finansowej, zarządczej i kontroli wewnętrznej mogą wspierać zarządzanie finansami przedsiębiorstwa?

PB5: czy wdrożenie modelu powiązań narzędzi rachunkowości i kontroli wewnętrznej wywiera wpływ na przedsiębiorstwo, jego wskaźniki finansowe i poziom realizacji celów?

Pewną wątpliwość budzi sposób sformułowania pytania PB1. Biorąc pod uwagę cel i ograniczenia sprawozdania finansowego, raczej jest oczywista potrzeba korzystania z narzędzi rachunkowości zarządczej w procesie decyzyjnym przedsiębiorstwa. Raczej spodziewałabym się wyeksponowania w pytaniu sposobu ich połączenia oraz specyfiki potrzebnych narzędzi rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej.

W rozprawie nie sformułowano hipotez badawczych.

Mimo pewnych zastrzeżeń pozytywnie oceniam przyjęte cele badawcze oraz postawione pytania badawcze.

5. Ocena metod badawczych

Zgodnie z charakterem teoretyczno-empirycznym pracy Doktorantka posłużyła się zróżnicowanymi metodami badawczymi, które przypisała do przyjętych etapów badań.

W części teoretycznej pracy wykorzystane zostały studia literaturowe oraz analiza sfery regulacyjnej i wytycznych w zakresie sprawozdawczości finansowej i kontroli wewnętrznej.

W części empirycznej został skonstruowany model powiązań sprawozdania finansowego, wybranych narzędzi rachunkowości zarządczej oraz kontroli wewnętrznej. W celu przeprowadzenia oceny skuteczności zaproponowanego modelu przeprowadzone zostało porównanie wybranych informacji ustalonych przed i po wdrożeniu modelu, z wykorzystaniem analizy danych ilościowych, analiza informacji jakościowych, a także wielowymiarowej analizy porównawczej przeprowadzonej metodą porządkowania liniowego. Badanie zostało przeprowadzone na podstawie wybranego przedsiębiorstwa.

Przyjęta w pracy metodyka została zaprezentowana w sposób uporządkowany i klarowny, a także dodatkowo zilustrowana za pomocą schematu 4 (wstęp, s. 16).

Dobór metod badawczych oceniam jako poprawny i dostosowany do charakteru pracy i typu badań.

6. Ocena merytoryczna pracy

Recenzowana rozprawa doktorska cechuje się logicznie uporządkowaną strukturą. Wstęp jest ciekawym i wyczerpującym wprowadzeniem do zasadniczej części pracy, zawierającym uzasadnienie podjętego tematu, cele pracy, pytania badawcze, podmiot i przedmiot badań, metody badawcze oraz wskazanie treści głównych rozdziałów.

Na zasadniczą część pracy składają się cztery rozdziały, z czego trzy pierwsze mają charakter teoretyczny, natomiast ostatni ma charakter empiryczny.

Rozdział 1. („Podstawy teoretyczne i instytucjonalno-prawne sprawozdań finansowych, narzędzi rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej”) w dużym stopniu jest poświęcony analizie sfery regulacyjnej sprawozdawczości finansowej z uwzględnieniem rysu historycznego zmian w tym zakresie. W rozdziale został obszernie opisany proces harmonizacji przepisów w tym zakresie. Moją wątpliwość budzi pominięcie w tym fragmencie rozdziału pojęcia standaryzacji (za wyjątkiem tytułu tabeli 2.), chociaż część wprowadzonych treści odnosi się właśnie do tego procesu.

Podrozdział 1.2 zawiera ciekawą i trafną charakterystykę rachunkowości zarządczej obejmującą przegląd definicji, a także wskazanie obszarów wykorzystywanych w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości/ Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej. Mam drobne zastrzeżenie do podsumowania dotyczącego relacji pomiędzy rachunkowością finansową i zarządczą (s. 44): „Jako podsumowanie cech charakterystycznych rachunkowości zarządczej i finansowej warto podkreślić, że rachunkowość zarządcza nie ma charakteru podrzędnego w stosunku do rachunkowości finansowej. Jest raczej procesem, który obejmuje rachunkowość zarządczą, podatkową, analizę danych i inne działania w obszarze rachunkowości i ma charakter ściśle wspierający w stosunku do sprawozdawczości finansowej [...]”. Moja wątpliwość dotyczy zarówno logiki tego wyводу, jak i zaliczenia jednoznacznie rachunkowości podatkowej do rachunkowości zarządczej, a także stwierdzenia, że rachunkowość zarządcza „ma charakter ściśle wspierający w stosunku do sprawozdawczości finansowej”.

Również nie jest dla mnie do końca jasne czy Doktorantka traktuje sprawozdawczość finansową jako część systemu rachunkowości, czy umiejscawia ją poza nim. W niektórych fragmentach rozdziału 1. oraz innych części pracy wprowadzone są sformułowania przemawiające za pierwszą wersją (np. s. 20 „[...] rozwój rachunkowości [...], w szczególności sprawozdawczości

finansowej”), a w innym miejscu wprowadzane jest określenie „rachunkowość i sprawozdawczość finansowa” (np. s. 28). Wskazanie w tytule podrozdziału podstaw teoretycznych sugeruje uporządkowanie między innymi obszaru pojęciowego.

Wysoko oceniam podrozdział 1.3 poświęcony kontroli wewnętrznej. Jest uporządkowany, logicznie spójny i zawiera odpowiednio dobrane treści z punktu widzenia celów pracy.

Tytuł podrozdziału 1.4 („Sprawozdawczość finansowa i zarządca jako podstawa (w rozprawie jest w tym miejscu błąd literowy „postawa”) wyznaczania celów finansowych przedsiębiorstwa”) sugerowałby, że zostanie ogólnie przedstawiona/wyjaśniona sprawozdawczość zarządca, zwłaszcza że w poprzednich podrozdziałach została opisana sprawozdawczość finansowa. W treści podrozdziału takiego wyjaśnienia nie ma, co uważam za drobny mankament.

W podsumowaniu, oceniam cały rozdział pozytywnie mimo kilku drobnych uwag. Rozdział świadczy o gruntownym rozpoznaniu i przeanalizowaniu literatury krajowej i zagranicznej, a także pogłębionej wiedzy Doktorantki na temat sfery regulacyjnej systemu rachunkowości.

W rozdziale 2. („Powiązanie pomiędzy sprawozdaniami finansowym, narzędziami rachunkowości zarządczej i kontrolą wewnętrzną”) zostały opisane obszary rachunkowości zarządczej wykorzystywane w sprawozdaniu finansowym. Ciekawą częścią rozdziału jest prezentacja wielopłaszczyznowej klasyfikacji narzędzi rachunkowości zarządczej. Słusznie Autorka podkreśla, że zaprezentowana klasyfikacja nie wyczerpuje różnorodności struktur wykorzystywanych w praktyce gospodarczej ze względu na ich zindywidualizowany charakter, dostosowany do potrzeb konkretnych jednostek, a także ze względu na ich częste modyfikacje uwzględniające bieżące potrzeby. Na podkreślenie zasługuje również wskazanie ewidencji księgowej (na ogół na poziomie analitycznym) jako ważnego źródła informacji zarządczej.

Szczególnie ważną z punktu widzenia celów pracy częścią rozdziału 2. jest podrozdział 2.2., który wyjaśnia mechanizmy sprzężenia pomiędzy narzędziami rachunkowości zarządczej i elementami kontroli wewnętrznej, ze wskazaniem ich oddziaływania na konkretne pozycje bilansu oraz rachunku zysków i strat. Główne treści zostały zaprezentowane w tabelach 21, 22 i 23.

Tabela 23. w sposób kompleksowy prezentuje przykładowe powiązanie narzędzi rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej na pozycje sprawozdawcze. Uwzględnione zostały między innymi takie skutki jak odpisy aktualizujące w ramach wyceny składników aktywów. Jednocześnie jasno i klarownie zostały wskazane ograniczenia systemu kontroli wewnętrznej, przekładające się ostatecznie na jakość informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym.

W rozdziale przedstawione zostały kwestie zarządzania ryzykiem w przedsiębiorstwie, które muszą być uwzględnione przy wyznaczaniu celów oraz dobieraniu działań do ich realizacji. Doktorantka wyjaśnia różnicę pomiędzy procesem zarządzania ryzykiem i jego pomiarem a raportowaniem ryzyka związanym z polityką ujawniania informacji na temat rodzajów ryzyka użytkownikom zewnętrznym sprawozdań. Jasno i dokładnie przedstawia relację pomiędzy kontrolą wewnętrzną, zarządzaniem ryzykiem i systemem zarządzania w przedsiębiorstwie. Cenną częścią rozdziału 2. jest prezentacja różnych kryteriów klasyfikacji ryzyka. Uwzględnione zostało identyfikowanie ryzyka w bilansie i rachunku zysków i strat z podkreśleniem, że takie podejście jest niewystarczające dla celów decyzyjnych. Doktorantka eksponuje potrzebę bardziej szczegółowego identyfikowania i klasyfikowania ryzyka.

Zgodnie z przyjętą osią tematyczną rozprawy w końcowej części rozdziału analizie został poddany związek pomiędzy zarządzaniem ryzykiem i systemem kontroli wewnętrznej w przedsiębiorstwie. Wskazane zostały rodzaje ryzyka identyfikowane w tym systemie. Rozdział jest zakończony zwięzłym i logicznym podsumowaniem.

Treść rozdziału 2. oceniam wysoko. Odpowiednia struktura i dobór problemów stanowią podstawę do wyprowadzenia konkretnych narzędzi rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej do formułowania i realizacji celów finansowych przedsiębiorstwa. Rozdział świadczy nie tylko o dobrze rozpoznanej literaturze, ale również o interdyscyplinarnym charakterze dociekań naukowych mgr Eweliny Szczygielskiej.

Rozdział 3. („Wybrane narzędzia rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej jako instrumenty wspierające cele finansowe przedsiębiorstwa”) zawiera przegląd głównych narzędzi rachunkowości zarządczej oraz kontroli wewnętrznej.

Podrozdział 3.1. poświęcony jest charakterystyce okresowych przeglądów zarządczych oraz problemowi ich raportowania. Ciekawym wątkiem jest w tym kontekście opis projektowania sprawozdawczości zarządczej z uwzględnieniem jej uwarunkowań. Autorka ilustruje ten problem przykładowymi raportami zarządczymi zamieszczonymi w załączniku 6. pracy. Wymienia obszary informacyjne, które powinny być uwzględnione w tych raportach ze wskazaniem konkretnego przykładu szczegółowego opisu zawartości poszczególnych części raportu w załączniku 5a.

W podrozdziale przedstawiona jest również szczegółowa klasyfikacja raportów wewnętrznych.

Kolejnym opisanym narzędziem rachunkowości zarządczej jest budżetowanie (podrozdział 3.2). Ta część rozdziału 3. ma zbyt opisowy charakter, chociaż zawiera również ważny z punktu widzenia celów pracy wątek powiązania budżetów okresowymi z przeglądami zarządczymi oraz koncepcję Beyond Budgeting.

Podrozdziały 3.3. i 3.4. koncentrują się na kosztach w obszarze rachunkowości zarządczej i w mojej ocenie są nadmiernie rozbudowane w podstawowym opisie i zbyt mało ukierunkowane na cele pracy.

W przypadku narzędzia elektronicznej ewidencji czasu pracy brakuje mi prezentacji powiązania z pierwszym elementem osi tematycznej rozprawy, czyli ze sprawozdaniem finansowym. Pozostałe powiązania są przejrzysto przedstawione.

Podrozdział 3.6. prezentuje rozwiązania stosowane lub możliwe do stosowania jako narzędzia nadzoru nad gospodarką zapasami. Treść podrozdziału jest głęboko przemyślana z punktu widzenia celów pracy i sformułowanych pytań badawczych, wyważona pod względem doboru i stopnia szczegółowości opisu narzędzi nadzoru nad gospodarką zapasami.

W podsumowaniu, rozdział 3. oceniam pozytywnie. Wprawdzie część prezentowanych treści ma charakter nazbyt opisowy i moim zdaniem można by było je pominąć jako oczywiste, bez szkody dla głównych wątków badawczych, ale w rozdziale zawarte są również bardzo ważne z punktu widzenia celów pracy analizy. Ponadto, rozdział cechuje wnikliwa analiza obszernej i trafnie dobranej literatury zagranicznej.

Rozdział 4. („Analiza powiązań elementów sprawozdań finansowych z narzędziami rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej w przedsiębiorstwie produkcyjnym i ich skutków”) ma charakter empiryczny. W pierwszej części rozdziału Doktorantka zaproponowała model powiązań elementów sprawozdania finansowego z narzędziami rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej. Model został zweryfikowany na podstawie danych przedsiębiorstwa produkcyjnego. Opis modelu jest bardzo ogólny i nie wyjaśnia do końca stopnia nowatorstwa tego rozwiązania w stosunku do już stosowanych w praktyce gospodarczej (zwłaszcza przez duże jednostki i grupy kapitałowe) rozwiązań.

Pozytywną stroną rozdziału jest konsekwentne odnoszenie się do postawionych pytań badawczych. W rozdziale została przeprowadzona analiza wpływu wdrożenia wytypowanych przez Doktorantkę narzędzi rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej na kształtowanie się kondycji finansowej przedsiębiorstwa, określonej za pomocą wybranych wskaźników.

W podrozdziale 4.3. została przeprowadzona wielowymiarowa analiza porównawcza. Na uwagę zasługują tabele 39. i 40., w których uporządkowane zostały obszary analizy, mierniki i uzyskane wyniki, co stanowiło odpowiednią podstawę do dalszych obliczeń.

Dzięki przeprowadzonym badaniom mgr Ewelina Szczygielska odpowiedziała na jedno z najważniejszych pytań badawczych - PB5. Uzyskane wyniki dowodzą, że wdrożenie zaproponowanego modelu powiązań narzędzi rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej wywiera pozytywny wpływ na kondycję finansową badanego przedsiębiorstwa. W efekcie

Doktorantka osiągnęła zakładany cel badawczy – potwierdziła możliwość stosowania proponowanego modelu w praktyce i jego pozytywne skutki.

W zakończeniu rozprawy zostały zaprezentowane wnioski cząstkowe oraz syntetyczne wynikające z przeprowadzonych badań. Zaletą tej części pracy jest uporządkowane, wnikliwe odniesienie wniosków do celów pracy, a także trafność wnioskowania.

W ocenie zasadniczej części pracy warto podkreślić obszerną bibliografię wykorzystaną w całej pracy, w szczególności opracowania zwarte i artykuły naukowe. Brakuje natomiast odniesień do wyników konkretnych badań przeprowadzonych dotychczas w Polsce i w innych krajach na temat analizowanych powiązań.

7. Ocena pracy doktorskiej pod względem formalnym

Recenzowana rozprawa doktorska cechuje się dużą starannością pod względem językowym, chociaż występują drobne błędy stylistyczne oraz interpunkcyjne. W pracy można zauważyć również tzw. literówki, z których najważniejsza wystąpiła w tytule podrozdziału 1.4 w treści pracy, a także w spisie treści.

Na podkreślenie zasługuje duża ilość tabel, schematów, rysunków oraz wykresów, które w mojej ocenie bardzo dobrze ilustrują, porządkują oraz uzupełniają wywód Autorki. Również sposób przywoływania literatury jest konsekwentny i poprawny.

Praca nie budzi zastrzeżeń z punktu widzenia wymogów formalnych.

8. Wioski końcowe

Po zapoznaniu się z rozprawą doktorską autorstwa mgr Eweliny Szczygielskiej stwierdzam, że spełnia ona wymagania ustawowe stawiane tego typu pracom naukowym. Wybór problemu naukowego oraz zidentyfikowana luka badawcza świadczą o dojrzałości naukowej oraz dobrze rozpoznanych potrzebach praktyki gospodarczej. Z punktu widzenia poznawczego praca stanowi wkład do dorobku literatury z zakresu rachunkowości. Temat rozprawy mieści się w obszarze nauk ekonomicznych w dyscyplinie finanse (obecnie ekonomia i finanse).

W mojej ocenie recenzowana rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie ważnego zarówno na gruncie teoretycznym jak i empirycznym problemu naukowego dotyczącego możliwości wykorzystania powiązań pomiędzy informacjami prezentowanymi w sprawozdaniu finansowym, narzędziami rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej w odniesieniu do wyznaczania i realizacji celów finansowych przedsiębiorstwa. Treść rozprawy dowodzi, że mgr Ewelina Szczygielska posiada szeroką i ugruntowaną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie finanse. Ponadto rozprawa jednoznacznie wskazuje na dobrze opanowany warsztat naukowy i umiejętność samodzielnego prowadzenia badań naukowych, o czym świadczą zarówno dobór metod badawczych jak i sposób i zakres przeprowadzonych badań.

Wobec powyższego stwierdzam, że rozprawa doktorska mgr Eweliny Szczygielskiej pt. „Sprawozdania finansowe i ich powiązania z narzędziami rachunkowości zarządczej i kontroli wewnętrznej w przedsiębiorstwie produkcyjnym” spełnia wymagania ustawy dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017, poz. 1789 z późn. zm.) i rekomenduję Radzie Akademickiej Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu przyjęcie jej oraz dopuszczenie do publicznej obrony.

Manuela Skjeli-Filus